

Advies

Overstromingskansen

Brief nummer 20-01 gedateerd 4 februari 2020

Aan Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Directoraat-generaal Water en Bodem
Ter attentie van de heer drs. P.R. Heij
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Geachte heer Heij,

Op 1 januari 2017 zijn in de Waterwet de normen voor de primaire waterkeringen gewijzigd. Voorheen werden de normen uitgedrukt in een overschrijdingskans van de waterstand die veilig gekeerd moest kunnen worden, de huidige normen zijn uitgedrukt in een overstromingskans. Gelijkijdig met de wetswijziging is de eerste landelijke beoordeling van start gegaan om te bepalen of de primaire waterkeringen voldoen aan de (overstromingskansen)normen. Hiervoor is door het Rijk een wettelijk beoordelingsinstrumentarium (WBI) ontwikkeld, waarin ook nieuwe kennis rondom de sterkte van en de belastingen op waterkeringen is geïmplementeerd. Dit zijn veel veranderingen in korte tijd.

Drie jaar na de invoering is te zien dat er sprake is van een leercurve, dankzij grote inspanningen van beheerders en het Rijk, maar dat nog niet alles goed gaat in de nieuwe werkwijze. Er worden overstromingskansen ingeschat die vele malen hoger zijn dan op basis van de beheerervaring verwacht mag worden, de scope van bij het Hoogwaterbeschermingsprogramma aangemelde projecten is niet altijd stabiel en de beheerders geven aan moeite te hebben met de duiding van de resultaten.

In uw brief met kenmerk IenW/BSK-201 9/106926 vraagt u het ENW te adviseren welke elementen belangrijk zijn om op korte en middellange termijn op te pakken om de processen en instrumenten voor het beoordelen en ontwerpen te verbeteren.

Onderstaand zijn onze vier belangrijkste adviezen beknopt beschreven. Een nadere onderbouwing is opgenomen in de achtergrondrapportage 'Naar geloofwaardige overstromingskansen'. Het advies betreft zowel de (omgang met) technische instrumenten als de organisatie van het proces van beoordeling tot versterking.

Advies

Advies 1: Beperk de werklust door prioritering in de wettelijke beoordeling.

Alleen voor strekkingen die op korte termijn voor versterking in aanmerking komen, is een volledig en inhoudelijk gedetailleerd beeld wenselijk. Voor de landelijke rapportage volstaat een inschatting van de overstromingskans. Door prioriteiten te stellen binnen de wettelijke beoordeling kunnen de schaarse tijd en middelen worden ingezet waar ze de meeste waarde kunnen creëren.

Advies 2: Richt kwaliteitsborging bij de beoordeling op de geloofwaardigheid van de resultaten.

Het eindresultaat van een wettelijke beoordeling moet geloofwaardig en in woorden uitlegbaar zijn, voldoende basis bieden voor de invulling van de zorgplicht en zorgen voor een beheerste start van een versterkingsproject. Dit is naar het oordeel van het ENW alleen te realiseren door de inhoudelijke kwaliteit van de beoordeling te verbeteren. Hiervoor zijn kwaliteitsborging en begeleiding essentieel.

Advies 3: Werk aan een begrijpelijk en dienend instrumentarium.

Modellen zijn onmisbaar om betekenisvolle uitspraken te kunnen doen over het gedrag van waterkeringen onder extreme, niet eerder waargenomen condities. Om de kracht van modellen te kunnen benutten, is het van belang dat ze niet als regel, maar als hulpmiddel worden beschouwd en behandeld. Verder is het van groot belang dat uitkomsten uit modellen voor gebruikers gemakkelijk te doorgronden zijn. Het verdient aanbeveling om hier bij dóórontwikkeling van de beoordelings- en ontwerpinstrumenten steeds goed op te letten.

Advies 4: Verbeter het instrumentarium op basis van lessen uit de praktijk.

Daar waar het WBI-instrumentarium (standaard regels voor eenvoudige en gedetailleerde toets) onvoldoende is voor een geloofwaardig en stabiel oordeel, kan een toets op maat uitkomst bieden. Als te vaak een beroep op de toets op maat moet worden gedaan, verliest het WBI-instrumentarium echter zijn waarde. Het is daarom van belang dat de ervaringen uit bijvoorbeeld toetsen op maat hun weg vinden in toekomstige versies van de beoordelings- en ontwerpinstrumenten.

Tot slot

Het ENW heeft zich beperkt tot adviezen die passen binnen het huidige bestel. Als over de grenzen van het huidige bestel heen wordt gekeken, dan valt op dat er binnen het continue proces van beoordeling, beheer en onderhoud, ontwerp en versterking sprake is van wisselende financiële prikkels. Dit bemoeilijkt de optimalisatie van dit proces als geheel. Het ENW acht het dan ook raadzaam de financiële prikkels binnen het huidige bestel te evalueren.

Verder wil het ENW opmerken dat de (onrealistisch hoge) overstromingskansen verkeerde beelden kunnen oproepen bij derden, zoals burgers, bedrijven, overheden en financiële instellingen zoals kredietbeoordelaars en verzekeraars. Het aanzien van en vertrouwen in de watersector kan daardoor worden geschaad. Het ENW adviseert daarom om de overstromingskansen die worden gerapporteerd en gepubliceerd op het Waterveiligheidsportaal niet te bevriezen, maar deze te actualiseren als er nieuwe, stabiele inzichten zijn of wanneer er maatregelen zijn getroffen.

Hoogachtend,

Dr. ir. G.M. van den Top
Voorzitter van het Expertise Netwerk Waterveiligheid